

UKÁŽKA Z TESTU ZO SLOVENSKEHO JAZYKA – PRIJÍMACIE SKÚŠKY DO ŠTVORROČNEJ FORMY ŠTÚDIA

V pravopisnom cvičení doplňte i/i – y/ý:

Rád pozorujem nočnú oblohu. K moj—m štrnást—m narodeninám som dostal ďalekohľad. Vtedy som až h—kal od prekvapenia. Ov—nul som sa okolo mamičk—n—ch pliec a zas—pal ju bozkami. So svoj—m novým ďalekohľadom som už hneď v ten večer kráčal strm—mi schodík--- na terasu, z ktorej je prekrásny v—hľad. Nevedel som sa už dočkať chv—le, keď za-
kloním hlavu a tie nádherné bl—kajúce svetielka uv—dím zbl—zka.
Bratov— spolužiaci ma vyrušili ostr—m zahv—zdaním. Tiež by sa rad— pokochali vesm—rnou krásou.

1. Vypíšte z pravopisného cvičenia dve privlastňovacie prídavné mená:

2. Vypíšte všetky neplnovýznamové slovné druhy z podčiarknutej vety v pravopisnom cvičení:

Ukážka č. 1: (úloha č. 3 sa viaže k ukážke č. 1)

Keď sa jašteričky dostali na slnce, blyštali sa ako zlaté. Také jašteričky Adam ešte nevidel. Nahol sa pozorne nad ne, aby ich nesplašil a aby zblízka videl to čudo. Jašteričky sa jednako poplašili a zmizli pod skalou. Zmizli, ale čosi zostalo za nimi. Adam pozerá na to a vidí zlatý prášok. Vzal z neho trošku medzi prsty, či sa nemýli. No darmo si potom oči pretieral, bolo to zlato.

(Jozef Horák: Ako objavili štiavnické bane)

3. Aký jazykový štýl použil autor v ukážke č. 1?

a) odborný	b) publicistický
c) umelecký	d) administratívny

4. Označte básnické slovo:

a) trošku	b) nesplašil
c) slnce	d) zlato

5. Akým slovotvorným spôsobom vzniklo slovo prášok? Napíšte základné slovo, z ktorého vzniklo.

Ukážka č. 2:

Otázky, na ktoré nevie odpovedať nijaké dieťa

Prečo si taký zlý?

Kedy sa už začneš učiť?
Prečo nemôžeš byť ako susedkina dcéra?
Chceš, aby ma porazilo?
Čo si myslíš, že som taká hlúpa?
Vieš, koľko to stojí?
Čo si myslíš, že kradnem?
Kedy už dostaneš rozum?
Prečo by si nemohla nosiť tie topánky?
Čo si sa zbláznil?
Prečo ma Boh trestá takými deckami?
Po kom ten chalan je?
Tebe neprekáža, že ma to pochová?
Kto rozbil tú vázu?
Kedy sa už naučíte zatvárať zubnú pastu?
Kto má po vás stále upratovať?
Prečo je všetko také drahé?
Prečo som sa ja vydávala?
Prečo tak málo jete?
Prečo tak veľa jete?

(Daniel Hevier: Heviho DIKTÁTOR)

6. Označte možnosť, v ktorej sú vypísané iba zámená:

- a) kedy, čo, vieš, kto
- b) prečo, chceš, kedy, to
- c) prečo, kedy, kto, čo
- d) kedy, čo, by, kto

7. Určte vetu, v ktorej je sloveso v podmieňovacom spôsobe:

- a) Chceš ísť dnes večer do kina?
- b) Prečo by si nemohla nosiť tie topánky?
- c) Prečo tak málo jete?
- d) Po kom ten chalan je?

8. Určte správnu osobu, číslo, čas a spôsob slovesa vo vete: „Čo si sa zbláznil?“

9. Určte slovný druh podčiarknutého slova vo výraze „susedkina dcéra“:

- a) vzťahové prídavné meno
- b) akostné prídavné meno
- c) privlastňovacie prídavné meno
- d) zámeno

10. Urč frazeologický vyjadrovací prostriedok vo vete: „Kedy už dostaneš rozum?“

- a) metonymia
- b) metafora
- c) prirovnanie

d) porekadlo

11. Urč druh zámena: nijaké dieťa

- a) neurčité zámeno
- b) vymedzovacie zámeno
- c) privlastňovacie zámeno
- d) ukazovacie zámeno

12. Doplňte do príslovia jeho druhú časť a vysvetlite jeho význam:

Kto druhému jamu kope, -----

Ukážka č. 3: (úloha č. 13 sa viaže k ukážke č. 3)

V slovenčine sa všeobecne prejavuje tendencia písať aj slová cudzieho pôvodu po ich zdomácnení podľa zásad, ktoré sa uplatňujú pri písaní slov domáceho pôvodu.

Podľa stupňa zdomácnenia (z hláskoslovného, pravopisného a morfológického hľadiska) slová cudzieho pôvodu sa rozdeľujú do troch skupín:

1. slová úplne zdomácnené – sú to slová, ktoré sa píšú podľa zásad slovenského pravopisu, a to v zhode so svojou dnešnou výslovnosťou v spisovnej slovenčine, napr. adresa, bača, halier, dáma, gavalier, inžinier, garáž, doktor, brigáda, kríza, žurnál, džínsy...

2. slová čiastočne zdomácnené – sú to slová, ktoré sa píšú zväčša podľa zásad slovenského pravopisu a v zhode so svojou vžitou slovenskou výslovnosťou, zachovávajú si však niektoré znaky spôsobu písania, napr. chirurg, rizling, nymfa, syntax, xylofón...

3. nezdomácnené slová – to sú slová, ktoré sa používajú v pôvodnej podobe a často sa vyznačujú tým, že sú čiastočne alebo úplne nesklonné, napr. derby, menu, kanoe, jury, sujet...

(Ondrejovič, S.: Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: VEDA 2000)

13. Čo je charakteristické pre nezdomácnené slová?

- a) sú napísané v pôvodnej podobe a skloňujú sa podľa vzorov v slovenskom pravopise
- b) zachovávajú si znaky pôvodného písania, ale píšú sa podľa zásad slovenského pravopisu
- c) sú napísané v pôvodnej podobe a sú čiastočne alebo úplne nesklonné
- d) píšú sa i skloňujú podľa zásad slovenského pravopisu

14. Označ slová cudzieho pôvodu, ktoré sú úplne zdomácnené:

- a) brigáda, žurnál, rizling, menu
- b) jury, džíp, inžinier, adresa
- c) nymfa, xylofón, syntax, chirurg
- d) gavalier, kríza, doktor, žurnál

15. Označ správne synonymum k slovesu vžiť sa :

- a) vlákať
- b) vkradnúť sa
- c) vnútiť sa
- d) vcítiť sa

16. Priradte správny význam k cudziemu slovu:

a) biografia	1. bezohľadné, bezcitné správanie
b) trend	2. strata chuti do jedla
c) anorexia	3. životopis
d) cynizmus	4. smer hospodárskeho vývinu

17. Nahradte zastarané slová novšími pomenovaniami:

a) gánok -----	b) sklep-----
c) šenkár -----	d) bukréta -----

18. Priradte k slohovému postupu daný slohový útvar:

a) opisný slohový postup	1. referát
b) rozprávací slohový postup	2. oznámenie
c) výkladový slohový postup	3. anekdota
d) informačný slohový postup	4. charakteristika